

dersdeo

öğrenmenin en kolay yolu ol!

Dil ve Anlatım

SÖZCÜK DÜZEYİNDE ANLATIM BOZUKLUĞU

Duruluk

Cümle içinde gereksiz sözcük ya da sözün bulunmasıdır.

Düşüncelerimizi olabildiğince az sözcükle anlatmamız gerekir.

Gereksiz Sözcük Kullanımı

Eş Anlamlı Sözcüklerin Kullanımı

- Her türlü özveri ve fedakarlıktan yoksun bir toplum yaratılmak isteniyor.
- Yolculuk ve seyahatlerimde kitabı yanımdan eksik etmem.
- Burası çocukların piknik yapmalarına son derece elverişli ve müsaittir.

- Herkesi eleştirip tenkit etmek bize hiçbir yarar sağlamaz.
- Çocukları sağlıklı ve sıhhatli yetiştirmek için onların beslenmelerine önem vermeliyiz.
- İnsan ilişkilerinin düzenlenmesinde müsamaha ve hoşgörü çok önemlidir.
- İşe geç geleceğini hiç olmazsa bana haber verseydin bari.
- Bilgili insanlardan yararlanmayı, istifade etmeyi bilmeliyiz.

Birbirlerinin Anlamını İçeren Sözcük Kullanımı

- Türkçede Arapça ve Farsça dillerinden gelmiş sözcükler vardır.
- Yangına bir kıvılcım ateşi neden olmuştu.
- Yemeğe arkadaşını da yanında getirdi.
- Yorulmamıza rağmen basamaklardan yukarı hızlı hızlı çıkıyorduk.

- Yola çıkmadan önce bütün hazırlıklarını tamamladı.
- Bu çirkin dedikoduları kim çıkarıyor?
- Gizli sırlarını kimsenin bilmesini istemiyordu.
- Yazdığı son romanı, bu konuyu işliyordu.
- Yanındakinin kulağına alçak sesle bir şeyler fısıldadı.
- Atatürk'ün yaptığı yenilikçi devrimler, sosyal ve siyasal yaşamımızı kökünden değiştirmiştir.
- Çok çalıştığımız için başarı grafiğimiz ister istemez yükseliyor.

- Yatmadan önce dişlerini fırçalamayı unutma.
- Giyimlerinde, konuşmalarında ve davranış biçimlerinde bir gariplik yoktu.
- İki kardeşten en küçüğü arkadaşımıdı.
- Yalnız gitmekten korkmuş, annesiyle birlikte gitmiş.
- Bazen bir sözcüğün üç ayrı türlü yazılışına tanık oluyoruz.
- Kalp Arapça bir sözcüktür ve bu sözcüğün sonu sert ünsüzle bitmektedir.

Gereksiz Yardımcı Eylemi Kullanımı

- Ne yalan söyleyeyim senden biraz kuşku ettim.
- Kendine iyi bakmadığı için sık sık hasta oluyor.
- Doktorun bütün hastalarını iyi ettiğini duydum.
- Bu işin en kısa sürede biteceğini umut ediyordum.
- Otobüs yoğun sis yüzünden karşıdan gelmekte olan kamyonla çarpıştı.
- Lütfen bekleme yapmayalım.

- Bu kitap geçen yılın en çok satış yapan kitapları arasında yer alıyormuş.
- Kurumumuza iş için başvuruda bulunan kişilerin güvenlik soruşturmasını yapmak zorundayız.
- O, buralara seyrek olarak uğrar.
- Uzun çabalar sonucu elde etmiş olduğumuz bilgileri sır gibi saklıyorduk.
- Şarkı isteği yapmak için, vereceğimiz numarayı not ediniz.

Gereksiz Ek Kullanımı

- Muğla yöresindeki çıkan yangınlardan geriye, çırılçıplak ve simsiyah dağlar, tepeler kaldı.
- Dosyadaki mevcut belgelerden anlaşılıyor ki bu iş uzun sürecek.
- Son yıllardaki yaşanan büyük değişimler ülkemizi daha güzel günlere götürecek adımlardır.
- Türk şiirinin Türk romanına göre daha gelişmiş olmasının nedeni şiirin daha eski bir tür olmasındandır.

Açıklık Ve Açıklığı Bozan Nedenler

Noktalama eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu

- Genç yabancıya doktorun evini tarif etti.
- İhtiyar balıkçıya doğru yürüdü.
- Terli terli soğuk su içersen hasta olursun.
- Bastonuna dayanarak yürüyen yaşlı ihtiyar ağacın altına oturdu.
- Bayan satıcıya vitrinde gördüğü kazağın eşini almak istediğini söyledi.

Yanlış Anlamda Sözcük Kullanımı

- Anne, baba ve öğretmenlerinin uyarılarına karşılık çocuklar açıkta satılan yiyecekleri almayı sürdürüyorlar.
- Yıldan yıla artan borçlar ülkenin ekonomisinin dışa bağımlı olmasını sağladı.
- Asıl mesleği diplomat olan bu sanatçı, roman, öykü, şiir, deneme gibi türlerde okurun ilgisini kolayca çeken yapıtlar kaleme aldı.
- Geçen ay “Yaz Geçer” diye bir kitap okudum.

- Toplu sözleşme öncesi işçilere verilecek fiyatlar açıklandı.
- Dershanemizdeki başarılı öğrencilerin sayısı hiç de küçümsenecek gibi değil.
- Hukuk kuralları ihtiyacı karşılayamazsa değiştirilir veya yerine yeni kurallar yapılır.
- Fokların bu özelliği de düşmanlarınca öldürülme imkanlarını azaltıyor.
- Bu sonuç, yaşamını etkileyecek nitelikte görülüyor.

- Yayladaki engebeli arazi traktörlerle düzenlenip ekime hazırlandı.
- Bu yabancı firma hükümetten gerekli destek alamadığını savunuyor.
- Size birazdan düşün resimlerini göstereceğim.
- İnsanları hayvanlardan ayıran en önemli özelliklerden biri “düşünme”dir, başka bir deyimle “akıl”dır.
- Uzun saçlı bir genç geldi, kendini bize tanıştırdı.

- İcat ettiği su arıtma cihazının telif haklarını almak istiyordu.
- Doğu Anadolu tarımsal elverişliliğe göre dört bölgeye ayrılır.
- Kar yolu kapadığı için geçit servis yolundan sağlanıyordu.
- Adamın başına silahı dayayarak cebindeki parayı çalmışlar.

Yanlış Yerde Sözcük Kullanımı

- Penguenler sık sık hava almak için sudan dışarı çıkarlar.
- Yeni bağımsızlığını kazanan ülkelerde bu tür sorunlar olabilir.
- Bir bankanın sergi salonunda sergilenen kör bir ressamın resimlerini herkes hayretle inceliyordu.
- Gerçek sanatçı bir cümle için aylarını hatta günlerini harcayabilir.
- Kar yağışının durması üzerine ulaşım kapanan köy yolları açıldı.

- Ekonomik ve sosyal yönden geri kalmış ülkemizin belli bölgelerine kalkınmada öncelik tanınacak.
- Ankara'da Kızılay'ın yapılan yeni binası görkemli olacak.
- Okulu bitirince doktor olarak doğduğu kasabada çalışmaya başladı.
- Alınan bu karar, savaşta askerin daha çok ölmesine yol açtı.
- Ağlayan kadın, yaşlı gözlerle kendisine sorulanları cevaplıyordu.

Çelişen sözcüklerin kullanımı

- Mutlaka bu sorunu kardeşim çözebilir.
- Belki bu sorunu kardeşim çözebilir.

- Hizmetçiler yavaş yavaş, köşkün dört bir yanını temizleyiverdiler.
- Hiç şüphesiz edebiyatımızda da evrensellik çizgisini yakalamış usta şairler olabilir.
- Onunla nerdeyse tam beş yıldır görüşmediği için, ona büyük bir özlem duyduğunu söyledi.
- Müdür Bey bu adam için: "Çok mütevazı , burnundan kıl aldırmayan biridir." diyor.
- Okulu bitireli hemen hemen tam on yıl oldu.

- Eminim ki bunca gürültü patırtı en çok onu üzmüş olsa gerek.
- Kuşkusuz bütün çalışmalarının ödülünü sonunda belki alacaksın.
- At yarışlarında altı yıl içinde birer yıl arayla üç kez art arda kazandı.
- Eminim ki adam güç durumda olmasaydı belki de o parayı almazdı.

Anlam Belirsizliđi

- Burada olduđunu duyunca çok sevindim.
- Söylediklerini ğretmen duymamıştır umarım.
- Bana yaptıklarını hala unutamadım.
- Beni çağırdığını başkasından duydum.
- ocuđu bir süre bekleyip gitti.
- Bu soruyu sana Türkçe konusunda uzman birisi olarak soruyorum.
- Onu taksiye binerken gördüm.

Atasözü ve Deyim Yanlışları

- Çocuklar canlarınızı üzmeyin her şey olacağına varır.
- Böyle her řeye boyun bükmesi onu itici yapıyor.
- İşveren işçilerin bu çok haklı itirazına göz yummuştu.
- Bugün gidip yarın dönebileceđimiz günübirlik bir gezi düzenledim.
- Masada ne varsa her řeyi yedi bitirdi; bu kadar maymun iřtahlı birini görmedim.
- Politikacıların çoğu taraftarlarının oylarını cepte keklik sayıyorlar.

- Ev sahibi, Ayşe Hanıma bu ne şıklık böyle deyince Ayşe Hanım üzerine alındı.
- Çok kızmıştı; adeta gözleri kan çanağına dönmüştü.
- Söyleye söyleye ağzımda tüy bitti yine de anlamadı.
- Bu başarı hepimizin ruhunu kabarttı.
- Organizasyonun başarısında o kişinin de parmağı var.

Mantıksal Tutarsızlık

- Soğukkanlı bakışlarıyla kavgayı heyecanla izliyordu.
- Kral ölünce ,yeni kral halk tarafından seçildi.
- Atatürk, İsmet İnönü ile yaptığı bir konuşmada, Türkiye'nin II. Dünya Savaşı'na kesinlikle girmemesi gerektiğini söylemiş.

Tamlama Yanlışlıkları

- Bu önlemler ekonomik ve sağlık açısından yararlı sonuçlar verdi.
- Kimyasal ve sanayi atıklarının denize dökölmesi engellenmeli.
- Bugüne kadar oyunları devlet , özel ve şehir tiyatrolarında sahnelenmiş pek çok sanatçı vardır.
- Bu bölgede Akdeniz ve Karasal iklimi bir arada yařayabilirsiniz.

- Bu yasadan özel ve kamu kuruluşlarında çalışanlar yararlanacaklar.
- Eskişehir’de çeşitli kültürel ve sanat etkinlikleri gerçekleştiriliyor.
- Fen ve askeri liselere hazırlık kurslarımız başlamıştır.
- Fıkralar yazınsal ve gazete fıkraları olarak ikiye ayrılır.

ÖRNEK

Bugünkü ortamda hepimizi bunalan birçok sorunla birlikte yaşamaya alışmak zorundayız.

I II III IV V

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerden hangisi gereksizdir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÖRNEK

"İç sorunlarımız, altından kalkınamaz boyutlara ulaşmadan onlara bir çözüm aramalıyız."
cümlesindeki anlatım bozukluğu nasıl giderilebilir?

- A) “onlara” sözcüğü atılarak
- B) “ulaşmadan” sözcüğünden sonra “önce” sözcüğü getirilerek
- C) “kalkınamaz” sözcüğü yerine “kalkılamaz” sözcüğü getirilerek
- D) “aramalıyız” yerine “aramamız gerekir” sözü getirilerek
- E) “boyutlara” yerine “sonuçlara” sözcüğü getirilerek

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bazen tembellik ve dalgın olduğum zamanlarda doğdu en güzel dizelerim.
- B) Bütün gece, tan yeri ağarincaya kadar bir sözcük bile bulamadan çalıştığım çok oldu.
- C) Bazı kitaplar, önceden de dediğim gibi, sıralamanın ötesinde bir değer kazanamıyor.
- D) Edebiyat ürünlerinin nesnel bir bakış açısıyla irdelendiğine inanmıyorum.
- E) Her insanın, kendi davranışları üzerine uzun uzun düşünmesi gerekir.

ÖRNEK

Sanki herkes anlaşmış; benim çalışmamı, başarılı olmamı önlemek için söz birliği etmiş.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyelik ekinin gereksiz kullanılması
- B) Gereksiz sözcük kullanılması
- C) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- D) Tamlama yanlış
- E) Deyimin yanlış yapılanması

ÖRNEK

- I. Böyle armağanlar karşılıklı verilir.
- II. Haberleşmeyi karşılıklı sürdürüelim.
- III. Karşılıklı güvene ihtiyacımız var.
- IV. Masaya karşılıklı oturduk.
- V. Karşılıklı sohbetimiz çok zevkli geçti.

"karşılıklı" sözcüğü, bu cümlelerin hangilerinde gereksiz kullanılmıştır?

- A) I. ve II. B) II. ve IV. C) I. ve III. D) II. ve V. E) IV. ve V.

ÖRNEK

Bu olay, ilk haber olarak, hem ulusal hem de Eskişehir Radyosu'nda yayınlanmıştı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu, aşağıdaki değişikliklerin hangisiyle giderilebilir?

- A) “olay” yerine “olayların” sözcüğü getirilerek
- B) “ilk” sözcüğü cümleden çıkarılarak
- C) “ulusal” sözcüğünden sonra “radyolarda” getirilerek
- D) “yayınlanmıştı” yerine “yayımlanmıştı” getirilerek
- E) “hem de” sözü cümleden çıkarılarak

ÖRNEK

Halk şiirinin en önemli şairlerden biri olan Karacaoğlu, aşkı, gurbeti, doğayı anlatan şiirleri herkes tarafından beğenilir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gereksiz sözcük kullanımı
- B) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
- C) Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı
- D) Tamlayan ekinin eksikliği
- E) Anlamca çelişen sözlerin kullanımı

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Alçakgönüllü, kendi halinde, kısa boylu bir insandı.
- B) O, hayata her zaman olumlu baktı, kötülerin de iyi yönlerini aradı.
- C) Ben resim çekmeyi de çok seviyorum.
- D) Bizim sokak, bu akşam her zamankinden daha kalabalıktı.
- E) Çağlayanın çıkardığı sesle adeta büyülenmiştik.

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iyelik ekinin gereksiz kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Beni kendimden başka kimse ilgilendirmiyor.
- B) Hepinizi yarın sabah burada bekliyorum.
- C) Ne zaman dinlemesini öğrenirsen o zaman konuşurum seninle.
- D) Bu işin nasıl yapılacağını görüşeceğiz.
- E) Onun bu toplantıya gelmesi iyi oldu.

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yardımcı eylemin gereksiz kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) Estetiğe ağırlık veren sanatçılar başarılı olur.
- B) Sözünü ettiğin insanları az çok ben de tanıyorum.
- C) Bu düğünün böyle güzel olacağını tahmin etmiştim.
- D) Bir kağıt imza ettirmek için günlerce beklerdik.
- E) Kardeşin terhis olunca eski işine dönebilir.

ÖRNEK

"Traktörün bakımını, onarımını tatbikî ve uygulamalı olarak yapıyoruz." cümlesindeki anlatım bozukluğu aşağıdakileri hangisi ile düzeltilebilir?

- A) "onarım" sözcüğü kaldırılarak
- B) "tatbikî" ile "ve" sözcükleri kaldırılarak
- C) "bakımını" sözcüğü yerine "temizliğini" sözcüğü getirilerek
- D) "traktörün" sözcüğü yerine "traktörlerin" sözcüğü getirilerek
- E) "olarak" sözcüğü yerine "şekilde" sözcüğü getirilerek